

*furfangjának valami gonoszságát cselekedhesse; ő hazudott ígéréte-
ben, nem képes magát megmenteni*» (l. fent). Ha így hisz a meg-
vető ellenség, hogyan ne higgyen ugyanily erőben a tisztelő hívő?!
Alább a samánról, továbbá az imádságokról és idéző igékről szóló
fejezetekben lesz módunk részletesebben tárgyalni, hogy minő
természetűek és tartalmúak az istenek és emberek közt váltott
szóbeszéddek; itt csak azt jegyezzük meg, hogy különösen a samán
*valóságos fizikai hangját véli hallani a bálványszellemnek, melyet
ezért «beszédes lénynek (állatnak), nyelvess lénynek» (Vāyāy uj,
kēlāy uj; a Paszét-istenségre alkalmazva II : 420.) nevez. Ennek
alapján mondhatja magáról a Jūtim-sqs-beli istenség, hogy «ha
folyami lúd módjára pipegő szácskámot kinyitom (jā-lunt ūqlēm
sūpkem pūnsilēm-ke) «egy éj, egy nap múltával erős csont, erős
hús kerekedik a földből, kerekedik ki a vízből» (II : 429.).* NOVICZKI
szerint a kondai főbálványról «*azt mesélik, hogy midőn valamit
közölni akar, olyan hangja van, mint egy gyermeknek s e hangját
legfőképp akkor hallatja, midőn áldozatot követel*» (l. fent). POLJA-
KOV a fehérhegyi istenségről hallotta, hogy hangja hallható (59. l.).

MUNKÁCSI BERNÁT.

Hám. A hámoz, hámlík stb. *hám alapszavát MUNKÁCSI B. a Nyr.-
ben (XXIX. 110.) a votj. kom, kīm, cser, kom szóval együtt kam, zam-
féle kaukázusi szavak átvételének tartja. Bármily tetszetős is e föltevés,
mégis gondolkozóba ejti az embert a MUSz.-ban (85.) fölhozott lp. kvol-
mes «cortex (imprimis abietis)»; vö. FRIS-nél: quolmas «membrana
interior corticis abiegnæ et pineæ», a melyet egy *kvol-, *quol- ige szár-
mazékának tarthatunk. E föltevésünket támogatja a vogB. çul- «hám-
lik», P. khult- «lehánt», KL. khölt- «hasít; hámoz» (caus. -t-vel). Ezek
szerint a m. *hám egy vog. *çulēm, *çulmē- megfelelője lehet. A kauk.
ç'anša-nak aligha van köze a m. háncs-hoz; ennek teljesebb alakja háncsu,
háncsú (hántyú, MTsz.), a mely nyilván a hánt ige közvetett szár-
mazéka; a hánt (< hámt) pedig kétségtelen magyar képzés, a mely a
denom. hámlík mellett a romlík: ront, bomlík: bont-féle párok mintá-
jára alakult.

Sz. J.